

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Комарницький О. Б.,
кандидат історичних наук, доцент, докторант
кафедри історії України, Кам'янець-Подільський
національний університет імені Івана Огієнка,
голова Кам'янець-Подільської міської організації
Національної спілки краєзнавців України
(Україна, Кам'янець-Подільськ)

РЕЦЕНЗІЯ НА КНИГУ:

ФЕНЦУР В. В. ВІДРОДЖЕННЯ АРХІТЕКТУРНО-ІСТОРИЧНОЇ СПАДЩИНИ КАМ'ЯНЦЯ-ПОДІЛЬСЬКОГО (40-І РР. ХХ СТ. – 2015 Р.) / В. В. ФЕНЦУР, В. В. ПАГОР. – КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ: ПП «МЕДОБОРИ-2006», 2015. – 164 с.

Серед маловивчених аспектів історії Кам'янця-Подільського є питання пам'яткоохоронної роботи. Одна з таких актуальних тем знайшла відображення в науково-популярному нарисі архітектора, генерального директора Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець» В. В. Фенцура та історика, молодшого наукового співробітника заповідника В. В. Пагора.

Робота складається зі вступу, 5-ти розділів, резюме, списку використаних джерел та літератури. В першому розділі йдеться про руйнування об'єктів культурної спадщини Кам'янця-Подільського в роки війни (1941–1944 рр.). В цей період була знищена значна частина забудови Старого міста. Місто зазнало значних людських і матеріальних втрат.

У другому розділі висвітлено питання започаткування охорони історичної забудови міста наприкінці 1940-х – 1960-ті роки. Автори розповіли про проведення перших протиаварійних ремонтно-реставраційних робіт, які носили фрагментарний характер. У той час консерваційні роботи переважали над реставраційними. Цінність цього розділу визнається й тим, що в ньому вміщена інформація, віднайдена у фондах Державного архіву Хмельницької області про спроби відкриття архітектурного заповідника в Кам'янці-Подільському на початку 1950-х років.

Третій розділ має назву «Дослідження, реставрація та реабілітація пам'яток архітектури в 1970–1980-х рр.». Автори вважають, що для Старого міста 1970–1980-ті роки були часом піднесення реставраційних робіт на новий рівень. Період ввійшов в історію, як час розквіту української реставрації. Місто, що раніше розвивалося за промисловою програмою, поступово переорієнтовується на культуру і туризм. Відбувається зростання наукових досліджень, обсягів виконання реставраційних робіт. У той же час активно проводилася підготовка науково-дослідної і проектної документації на виконання реставраційних робіт. Збереженість пам'яток архітектури Старого міста забезпечувалася завдяки активній діяльності Українського спеціального науково-реставраційного виробничого управління, Кам'янець-Подільської виробничої дільниці, інститутів «Укрпроектреставрація» та «КиївНДІТІ», Управління головного архітектора міста Кам'янця-Подільського. Значною подією стало створення Державного історико-архітектурного заповідника.

Питання охорони культурної спадщини в умовах незалежності України висвітлюються в четвертому розділі, який хронологічно визначений 90-ми роками ХХ ст. – початком ХХІ ст. В ньому розглянуто питання підготовки програми охорони культурної спадщини, реставрації пам'яток архітектури, відбудови втраченої історичної забудови, науково-дослідної роботи, міжнародної співпраці заповідника.

Важливим є п'ятий розділ, який розкриває питання відтворення втраченої історичної забудови та реставрація пам'яток архітектури впродовж останнього десятиліття. Читач дізнається про основні досягнення охорони культурної спадщини Кам'янця-Подільського. Звертається увага на основні програмні розвідки туризму та забезпечення збереження об'єктів культурної спадщини в Старому місті. Доречними є статистичні дані про обсяги фінансування проектних та ремонтно-реставраційних робіт. Охарактеризовано вклад приватних інвесторів у відбудову втрачених об'єктів культурної спадщини. Поряд з роботою Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець» дана належна оцінка вкладу міністерства, обласної та міської влади, науково-дослідних інститутів в забезпечення збереження об'єктів культурної спадщини Кам'янця-Подільського.

Робота підготовлена на основі різних джерел та літератури, значна частина з яких вперше вводиться до наукового обігу. Використано матеріали фондів Державного архіву Хмельницької області, наукового і науково-технічного архіву Національного історико-архітектурного заповідника «Кам'янець». В дослідженні використовується газетна періодика, наукові та науково-популярні видання. Робота багата ілюстраціями, які особливо актуальні при вивченні питань реставрації пам'яток архітектури.

Таким чином, дослідження В. В. Фенцура та В. В. Пагора виконано згідно наукових вимог, належним чином структуроване, містить таблиці та ілюстрації. Книга актуальна для широкої читачької аудиторії, зокрема для науковців, архітекторів, освітян, всіх, хто цікавиться історичним минулим Кам'янця-Подільського.

Комарницький О. В., Ph.D., associate professor, doctoral student of the history of Ukraine, Kamenets National University named after Ivan King James, head of Kamenets-Podolsk City National Union of ethnographers Ukraine (Ukraine, Kamenets-Podolsk)

Book Review: Fentsur V. Renaissance architectural and historical heritage Kamenets-Podolsk (40-ies. XX century. – 2015) / VV Fentsur, Vladimir Pahor. - Kamenets: PE «Medobory 2006», 2015. – 164 p.

Комарницький А. Б., кандидат исторических наук, доцент, докторант кафедры истории Украины, Каменец-Подольский национальный университет имени Ивана Огиевка, председатель Каменец-Подольской городской организации Национального союза краеведов Украины (Украина, Каменец-Подольск)

Рецензия на книгу: Фенцур В. В. Возрождение архитектурно-исторического наследия Каменец-Подольского (сороковые гг. ХХ в. – 2015) / В. Фенцур, В. В. Пагор. – Каменец-Подольский: ЧП «Медоборы-2006», 2015 – 164 с.

* * *